

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ
ਐਸ.ਐਸ.ਦੁਲਤ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਲ.ਗੋਸਾਈਂ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਮਨ ਮੋਹਨਲਾਲ,- ਪਟੀਸ਼ਨਰ।
ਬਨਾਮ

ਬੀ.ਡੀ.ਗੁਪਤਾ,- ਜਵਾਬਦਾਤਾ।
1959 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 376-ਡੀ. 29 ਸਤੰਬਰ, 1961

ਦਿੱਲੀ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ(1958 ਦਾ LIX)-ਸੈਕਸ਼ਨ 57(2) ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਵਾਨ- ਕੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ-
ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼- ਕੀ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ (1952 ਦੇ XXXVIII) ਦੇ ਅਧੀਨ
ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੋਧ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ, 1958 ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ
ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ
ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ
ਕਰੇ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 57 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ
ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ, ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
1958 ਦੇ ਐਕਟ 59 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ
ਲਈ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਆਰ. ਖੰਨਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 21 ਅਗਸਤ, 1959 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ
ਐਕਟ 1952 ਦੇ ਐਕਟ 38 ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਓ.ਪੀ. ਗਰਗ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ ਮਿਤੀ
12 ਜੂਨ, 1958 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(ਕੇ) ਕਿਰਾਇਆ
ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ 1952 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ 572 ਰੁਪਏ ਦੀ
ਵਸੂਲੀ ਲਈ।

ਹਰਦਿਆਲ ਹਾਰਡੀ ਅਤੇ ਐਮ ਕੇ ਚਾਵਲਾ ਵਕੀਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ
ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ ਪਾਂਧੀ, ਵਕੀਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ
ਨਿਰਣਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

ਗੋਸਾਈਂ, ਜੇ.— ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਲਈ ਇਹ ਦੋ
ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (1959 ਦੀ ਨੰਬਰ 376-ਡੀ ਅਤੇ 1957 ਦੀ 427-ਡੀ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕੋ ਹੀ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੋ 1959 ਦੇ ਨੰਬਰ 376-ਡੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ 14 ਜੁਲਾਈ, 1946 ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ 12 ਜੂਨ, 1958 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ
ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਦਿੱਲੀ
ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ 1952 (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਰਾਣਾ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 13
(1) ਦੀ ਕਲਾਜ (ਕੇ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ,
ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“(ਕੇ) ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਪਿਛਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਮਕਾਨ
ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਲੀਜ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਉਲਟ
ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ 16 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਨੂੰ ਉਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਦਿੱਲੀ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ, 1958 (1958 ਦਾ ਐਕਟ 59), ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਾਂ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 9 ਫਰਵਰੀ 1959 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਕਲਾਜ (ਕੇ) ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਐਕਟ ਨੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (11) ਹੈ।, ਅਤੇ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜਦੇ ਹਾਂ:-

"ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਕਲਾਜ (ਕੇ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਕਿ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੰਟਰੋਲਰ ਸਿੱਧਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (11) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ, ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

ਦੂਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, 1957 ਦੇ ਨੰਬਰ 427-ਡੀ ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ 28 ਦਸੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ 11 ਜੂਨ 1956 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਧੀਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ 11 ਜੂਨ, 1957 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ 11 ਸਤੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਸੋਪਨ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਕੋ ਇਕ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਕਲਾਜ (ਸੀ) (i) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

"ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-

(i) ਸਬਲੇਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਨਵਾਂ ਐਕਟ 9 ਫਰਵਰੀ, 1959 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:-

16(1) ਜਿੱਥੇ 9 ਜੂਨ, 1952 ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਬਲੇਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਫਿਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬਲੇਟਿੰਗ ਲਈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਰਿਸਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬਲਿਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੁਕਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ, ਜੋ ਸਨ-

(1) ਕੀ ਦਿੱਲੀ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ, 1958 (1958 ਦਾ ਐਕਟ 59) ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੇਵਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

(2) ਕੀ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ (1952 ਦਾ 38) ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਟਕਰਾਅ ਸੀ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਬਿੰਦੂ ਨੰ. (2) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:-

“ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਕਰਨਾ—(1) ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ, 1952 (1952 ਦਾ 38), ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(2) ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹਨ, ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਐਕਟ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹਾਤੇ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 54 ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਲਈ ਉਪਬੰਧ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ।”

ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ "ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਹਰਦਿਆਲ ਹਾਰਡੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਮਿਸਟਰ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਸੱਤਿਆ ਦੇਵ (1) ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਬਿਮਲ ਪਰਸ਼ਾਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਨਿਆਦਰਮਲ (2) ਵਿੱਚ, ਫਾਲਸ਼ਾ, ਜੇ. ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਸੂਟ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੂਟ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਨ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੋਧ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ "ਸੂਟ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਿਯਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ, — ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਦਿਨਸ਼ਾਵ ਆਇਰਨ ਵਰਕਸ ਬਨਾਮ ਮਿਖਨ ਆਦਮਜੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (3), ਬਿਸ਼ੰਭਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਅਚਲ ਸਿੰਘ (4), ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮਣਦਾਸ ਬਨਾਮ ਚੁਨੀਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (5) ਰਾਹੀਂ। ਫਾਲਸ਼ਾ, ਜੇ. ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਰੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ

ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਿੱਥੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਨੂੰ, ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖੁਦ ਅਜਿਹੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 57 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲਈ ਝੁਕ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਆਪਰੇਟਿਵ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਸੂਟ" ਨੂੰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪਰ ਅਪੀਲਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ "ਸੂਟ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:-

“ਅੱਗੇ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਨਿਪਟਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ।”

ਹੁਣ ਜੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ "ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਨੂੰ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਅਪੀਲ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਦੇ ਕਿਰਾਇਆ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਵੈਬਸਟੇਰ ਦੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਅਪੀਲ' ਨਾਂਵ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਘਟੀਆ ਤੋਂ ਉੱਚ ਜੱਜ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਮੁੜ-ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁੜ-ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਹਟਾਉਣਾ।" ਵਾਰਟਨ ਦੇ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, "ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਤੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ।"

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 57 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:-

“ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨਾਂ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ, ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 57 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ, ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 1958 ਦੇ ਐਕਟ 59 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ-57 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਹੁਣ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣਗੇ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ

ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ
ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਤਾ: ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ,